

СПРАВКА

за отразяване на предложения, постъпили от дирекции в МОН и издателства във връзка с проекта на наредба за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала в периода 25.08.-25.09.2017 година

Вносител на становище и предложение	Предложение/становище	Приема/не приема предложението	Мотиви
<p>Издателство „Просвета – София“ АД</p>	<p>Опростяване на процедурата на одобрение без оценяване, а с по-аргументирано обосноваване на нуждата от промени от издателството</p>	<p>Не се приема</p>	<p>В ЗПУО е записано при какви условия авторите/издателствата имат право да извършват промени</p>
	<p>Да отпадне полиграфическото изпълнение</p>	<p>Не се приема</p>	<p>В определението за макет в ДР от Наредбата е записано „подготвено за печат“, т. е. внасяните проекти трябва реално да представляват изданието, което ще бъде отпечатано</p>
	<p>Учебните помагала за подпомагане на обучението в чужбина да са по етапи</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Предназначението на учебните помагала следва определеното в учебните програми</p>
	<p>Списъкът на учебниците да се публикува преди началото на учебната година</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Списъкът се публикува до 31.01. всяка година за предстоящата учебна година и е част процеса по осигуряване за безвъзмездно ползване на учебници и учебни комплекти</p>

	<p>Да се допълва списъкът след всяко одобрение на учебници.</p> <p>Да се подава заявление за включване в списъка на предходно одобрени учебници, в случаите, когато след проведена процедура, няма одобрени учебници по учебен предмет</p> <p>В учебниците по чужд език да не се спазва изискването за последователност на темите</p> <p>Чл. 50, ал. 3 – не е ясна формулировката на предложението по отношение на представителството за предлагане на оценители</p> <p>Да се възстанови изискването за шиене с конец</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Приема се</p>	<p>Съществува в текста на чл. 8, ал. 2.</p> <p>Тази възможност е разписана в §4 от Преходните и заключителни разпоредби на Наредба 6</p> <p>Някои от утвърдените учебни програми позволяват декомпозиране, а други не. Не следва да се правят изключения за отделни учебни предмети. Темите в учебното съдържание трябва да следват една и съща последователност във всички учебници по всички учебни предмети. В предложението не са посочени конкретни аргументи, за да се направи изключение</p> <p>В проекта са разписани достатъчно ясно институциите, от които се внасят предложенията за оценители</p>
--	---	--	---

	<p>Чл. 50, ал. 4 Да се прецизира предлагането на оценители на учебни помагала за подпомагане обучението в чужбина. Да се изясни мястото на компетентната дирекция и в крайна сметка да се утвърди този списък от Министъра</p> <p>Чл. 33 – да отпадне „учебни помагала“</p> <p>В чл. 52 и „оценителят изготвя индивидуално независимо становище“</p> <p>Недоставените в училище учебници да не получават оценка „Неприложим“. Да не се оценяват въобще.</p> <p>Цитиране в заключителните разпоредби на чл. 297, ал. 3 от ЗПУО</p>	<p>Приема се</p> <p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p> <p>Приема се</p>	<p>Изискванията се отнасят и до тях</p> <p>Становището е индивидуално</p> <p>Несправедливо би било към онези вносители, които са доставили във всички училища и са получили оценка „Приложим“, спрямо тези, които може да са доставили само в 10 училища от 2000 и също получават оценка „Приложим“</p>
<p>Издателство „Екстрем“</p>	<p>Предложения за усъвършенстване на наредбата за образователни книжки, учебници и помагала</p> <p><i>Промени в наредбата – приключване</i> поне 3 месеца преди срока за предаване на макетите.</p> <p>Промени в наредбата за учебници трябва да се правят навреме, а не в хода на кампанията и то през лятото, когато издателите вече са подготвили макетите, и трябва да променят всичко по новите изисквания.</p> <p><i>Повече от един вариант.</i> Големите издатели, добре известните двойни и тройни фирми като Просвета-Просвета плюс-Просвета-Азбуки, и Анубис-</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Възможно е да възникнат обективни обстоятелства, които да наложат съответни промени</p> <p>Не може да се ограничи правото на вносителите</p>

	<p>Булвест предлагат по минимум 2 варианта на всеки учебник. Събрани, те правят общо 4-5 варианта и на практика изчерпват възможния брой обозрими варианти за избор, с което МОН допуска един зловреден монополизъм. Реалната конкуренция е напълно опорочена. Ако малък издател е класиран със своя вариант, той е буквално притиснат и губи конкуренцията. Трябва изрично да се запише, че <i>едно юридическо лице с един собственик има право само на 1 вариант.</i></p> <p><i>Некоректни рекламни и пазарни практики.</i> Големи издатели свикват учителите на безплатни „семинари“ в хотели, а това е очевидно форма на зависимост на избора. Още по-порочно е <i>ангажирането на инспекторати и директори с избор на учебниците на определен издател.</i> Това изрично да се изключи от практиката.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Издадена е заповед на министъра за забрана за участие да не се допуска в училищата получаването на материали и дарения, включване в екскурзии, семинари или събития под каквато и да е форма от страна на издателства или техни представители, участващи като вносители на проекти на учебници и учебни комплекти в процедури за оценяване и одобряване на учебници и учебни комплекти. Да не се допуска оказване на административен и друг натиск върху учителите при оценяването за пригодност за прилагане в училище на проекти на учебници и учебни комплекти съгласно глава трета, раздел IV от Наредба № 6 от</p>
--	---	---------------------	--

	<p><i>Съответствие със съвременната наука</i></p> <p>Това изискване следва да се определи по-точно, а то е различно в различните науки. В историята например се намират нови документи или археологията открива нови факти.</p> <p>Във философията тази година възникна нова проблемна ситуация. Самият предмет „Философия“, който замени „Философския цикъл“, включва Психологията, която от 130 години не е част от философията, макар и да може да попадне във „философския цикъл“, разбираан широко. Така в самия стандарт е допуснато грубо нарушение на този принцип, който впрочем не е записан в самия Закон за образование. Така всички учебници, които задължително се съобразяват със стандартите за съдържание и програмите, трябваше да включат това грубо нарушение: психологията като част от философията.</p> <p>Но и с този компромис психологията е представена в някои учебници несъвременно. В ред теми се постулират ненаучни положения за „Аз-а“ и личността, които са опровергани и отхвърлени от науката, и те отново присъстват в стандарта за образование и в програмата. В моя опит за смекчаване на недостатъци на програмата със съвременна научно съдържание се оказах въвн от програмата и бях критикуван в оценъчни карти за „трудно и неприсъстващо в програмата съдържание“, вкл и на това основание получих една отрицателна оценка от оценител за съдържание. Това е недопустимо.</p> <p>За стандартите за съдържание не е посочено в самия закон че трябва да отговарят на съвременната наука, макар че това се подразбира.</p> <p>Така или иначе, тъй като учебникът стига до ученика, а не програмата и стандарта, в учебниците трябва да отсъстват всякакви ненаучни, отхвърлени от съвременната наука и силно дискуссионни съдържания, освен ако са формулирани така, че в тях присъстват различните позиции в дискуссионните теми.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>30.11.2015 година</p> <p>Въпросите са от компетентността на дирекция СПУО</p>
--	--	---------------------	--

	<p><i>Полета за писане и попълване.</i> В становищата отсъства точка за учебници, които не са за многократно ползване (за 8 клас и нагоре) и могат да включват полета за писане и попълване. Някои оценители се подреждат от точката за ненарушаване на целостта на учебника и оценяват като нарушение поставянето на полета за попълване в учебниците за 8 клас и нагоре.</p> <p>Процедурата за оценяване за пригодност не е ефективна. В този вид тя е формална и всички учебници получават положителна оценка. Учителят няма време и сили да промени една положителна оценка на Комисията на МОН в отрицателна. Щом няма и конкретни формулировки кога един учебник е използваем в практиката, всеки учител трябва да се обоснове много обстойно за една отрицателна оценка. Големите издатели не получават никога отрицателни оценки и затова съкращават разходи за оценяване в училище, като произвеждат голям тираж, в който всяка бройка е много по-евтина за печат от тираж 820 броя за оценяване в средното училище.</p> <p>За сведение: цветен печат на готово книжно тяло, при тираж 820 струва минимум 3 пъти по-скъпо от колкото при тираж 10 000. Примерно 4 лв x 1000 бр. = 4000 лв. При тираж 10000 цената на същото книжно тяло пада до 1.00 – 1.50 лв.</p> <p>При изрично формулиран конкурс за учебник (без учебна тетрадка и помагала) повечето издатели произвеждат и изпращат в училища помагала, с което печелят предимство в конкуренцията. Издател, който не изпрати тетрадка и други помагала, следвайки процедурата, се оказва в губеща позиция: шансовете на неговия учебник да бъде избран драстично падат. Затова в Наредбата <i>трябва изрично да се пише какво се изпраща за оценка в училище и какво не.</i></p> <p><i>Протоколи за издателите – по електронната поща.</i> Поначало издателите отдавна изпращат единични бройки нови учебници и помагала на учителите</p>	<p>Приема се</p> <p>Не се приема</p> <p>Това е само коментар. Няма конкретно предложение</p> <p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Ще бъде отразено е в структурата на становищата</p> <p>Вторият етап е определен в разпоредбите на чл. 157, ал. 4 от ЗПУО</p> <p>В чл. 64, ал. 4 от Наредбата е посочено, че За извършване на оценяването проектите на учебник или на учебен комплект се разпространяват от вносителите под формата на готово книжно тяло до всички училища, в които учебният предмет се изучава.</p> <p>Въпросът подлежи на обсъждане и е обект на</p>
--	--	--	---

	<p>за оглед и избор. Проблем са протоколите и връщането им. Една пратка без връщане на документ е чувствително по-евтина и достъпна и в държавните пощи. Издатели с малко учебници като мен са принудени да плащат високи цени за специални пощенски пратки с връщане на протокола към издателя (и препращане към инспектората) .Минималната цена на пратка на учебник е 4-5 лв, а за 1000 пратки – 4-5 000 лв. Тези ресурси, прибавени към скъпия печат, правят малките издатели неконкурентни с големите. Ако произвеждаш обаче повече учебници, ги изпращаш с една пратка и не губиш от цената. Самите протоколи, които се връщат на издателя, не служат за нищо – те удостоверяват получаването на пратка, за което пощите дават достатъчно гаранции.</p> <p>Нека в новата наредба не се изисква документирание на получаването в този тежък вариант – с физическо връщане на подпечатаните и подписани протоколи. Вместо това <i>протоколите могат да се пращат на училищата сканирани по електронната поща и така да се връщат отново сканирани с подпис и печат на издателя, и задължително на инспектората.</i></p> <p>В този случай самата пратка е по-опростена и евтина и не създава неравенство между големи и малки издатели.</p> <p><i>Информацията от становищата на учителите – достъпна за издателя/автора.</i> Скъпата и тежка процедура по оценка за пригодност в училище може да получи оправдание, ако издателят/автор, вносител на проект, получи поне в обобщен вид оценките на учителите, забележките и най-важно: изборът на учебник. Сега са поставени в неравноправно положение издателите на учебници до 7 клас и над 7 клас. Над 7 клас, където всичко е финансирано от издателя на негов риск, не получават поръчки за учебници. Те не получават и избора на учителите, не получават и информация за оценките. При това положение те са в пълна неизвестност какъв тираж да напечатат и могат сериозно да пострадат финансово при непродадени големи тиражи. В наредбата трябва да се запише, че <i>учителят прави своя избор и определя поне приблизително броя на необходимите учебници.</i> Издателите-вносители на проекти да имат достъп до тази</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>текстове в Указанието</p> <p>Не е предложение по проекта на Наредбата..</p> <p>Не може да се смесват задълженията на учителите и търговските интереси</p>
--	---	---	--

	<p>информация. Това ще оправдае вложенията и усилията им, а сега изглеждат напразни.</p> <p><i>Тежките чанти и раници на учениците. Може да се поставят ограничения към форматите на учебниците или тяхното тегло. При формати над 16/100/70 см, изпълнени с много цветни илюстрации, и на практика привлекателни като шарени списания или комикси, новите учебници натежават твърде много физически и финансово, от което отново се ползват с некоректни предимства големите издатели, произвеждащи огромни и с това по-евтини тиражи.</i></p>	Не се приема.	Дадена е възможност за използването на различни формати по преценка на вносителите
Издавателство „Макмилан Пъблишърс“	<p>При използването на такава онлайн платформа би се улеснило и оценяването от страна на учителите, тъй като там много по-лесно може да се даде аргументация на положителна или отрицателна оценка – чрез маркиране на съответната страница или част от страница и поставяне на коментар.</p> <p>форматът и пълнотата на информацията в списъка на училищата, която се подава на вносителите за изпълнение на този втори етап ако той все пак остане в действие. Би било добре, това също да бъде уредено чрез шаблон в едно от приложенията на наредбата, за да се знае от всички участници, каква информация е нужна, как се попълва и в какъв формат.</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Представянето на електронен вариант от всички вносители, заменящ печатното издание, не се приема, тъй като предполага високо ниво на защита на информацията и уреждане на авторски права.</p> <p>Предложението не се отнася към текстовете на проекта на Наредбата</p>
Издавателство „Златното пате“	<p>1. Записано е:</p> <p><i>„Писмените становища по чл. 52, ал. 3, чл. 53, ал. 2 и чл. 54, ал. 2 съдържат мотивирана оценка по всяко едно от съответните изисквания по глава втора, обосновано с конкретни примери от проекта, и завършват със заключение „Предлагам за одобрение“ или „Не предлагам за одобрение“.“</i></p> <p>Предложение: да се добави: „... завършват с финално обобщаващо</p>	Не се приема	Не е необходимо да се добавят определения на „заключение“. Само по себе си като понятие съдържа завършеност на оценката в становището

	<p>заклучение, с което се мотивира общата оценка.“</p> <p>2. В Наредбата се предвижда: <i>Чл. 56.(2) Общата оценка е „Съответства на държавния образователен стандарт за познавателните книжки, учебниците и учебните помагала“, когато представените становища със заключение „Предлагам за одобрение“ са не по-малко от пет – от оценителите на съдържанието.</i> По-справедливо е да се приеме обикновено мнозинство. Предложение: да се промени на: „не по-малко от четири“.</p> <p>3. По отношение комисиите за оценяване на графичния дизайн и полиграфическото изпълнение – сериозно несъвършенство на Проекта за Наредбата е отново заложената реална възможност на тези две относително второстепенни комисии директно да отхвърлят проект, получил висока оценка за съдържанието си. Комисията за оценка на полиграфичното изпълнение буквално няма какво да оценява, защото разполага с неопределен по размери и материален състав макет, а не с оригинално издание. Оценителите на графичния дизайн трябва да се водят не от личния си вкус, а да дават обща мотивирана обективна оценка. Предложение: а) Прегледът на полиграфическото изпълнение трябва да се осъществява след като бъдат отпечатани одобрените учебници, когато има какво да се прецени. Издателите може да попълват декларации, че ще спазват изискванията и при установени отклонения да са длъжни да се коригират и да понесат санкции, които би следвало също да бъдат дефинирани в Проекта</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Квалифицираното мнозинство – от 5 оценки прави заключението категорично и аргументирано</p> <p>Трите комисии – по съдържание, графичен дизайн и полиграфическо изпълнение са напълно равностойни. Критериите са разписани ясно и конкретно съобразно компетентностите на специалистите. Предложението „прегледът“ на полиграфическото изпълнение да се извършва след отпечатването го прави напълно излишен, тъй като в този период вече са издадени заповедите за одобрение. Няма механизъм, който да задължи вносителите да</p>
--	--	---	--

	<p>за наредба.</p> <p>б) Оценителите на графичния дизайн трябва да формулират ясно обобщено становище. Ако към проекта има конкретни забележки по графичния дизайн, те трябва да са обективни, а вносителят да нанесе корекции в рамките на разумен брой дни.</p> <p>В чл. 53 и чл. 54 от Наредбата не става ясно коя от двете комисии какво точно от Глава втора, раздел V ще оценява, защото има един общ списък от критерии и за двете комисии.</p> <p>4. Записано е в Глава първа, Чл. 3(2): <i>„Познавателните книжки се създават като печатни издания, печатни издания с електронен вариант или електронни издания.“</i></p> <p>Децата на възраст 5-6 и 6-7 г. почти не могат да четат и пишат, а с електронни устройства боравят за забавление. Затова електронните варианти на подобни обучителни средства не са предназначени за употреба от</p>	<p>Приема се по принцип</p> <p>Не се приема</p>	<p>нанесат корекции и промени във вече отпечатаните учебници. Декларацията няма никаква правна стойност и от нея не произтича никакво задължение.</p> <p>Разработването на нова структура на изискванията към графичния дизайн и към полиграфическото изпълнение предполага по-продължително обсъждане и публикуване за обществено обсъждане</p> <p>Определението за познавателните книжки е дадено в ЗПУО. Само промяна в Закона може да предположи приемане на предложението</p>
--	---	---	--

	<p>детето, а от учителя. Те неоспоримо са допълнително помагало в учебния процес, което като такова не подлежи на оценяване и не би следвало да попадат в дефиницията „Познавателни книжки, учебници и учебни помагала“ в предлаганата Наредба.</p> <p>Не бива да се пренебрегва мнението на работещи и доказали се педагози и психолози за това, че в ранната детска възраст активно трябва да се развиват фината моторика на ръката и аналитичното мислене. Би трябвало да се подложи на сериозна професионална дискусия доколко тъкмо тези (още неукрепнали) способности деградират от:</p> <ul style="list-style-type: none"> - работа с един пръст; - решаване предимно на тестове със зададени готови отговори, които предимно се налучкват или разпознават чрез бледи впечатления от учебния материал, а не чрез разбиране, водещо до запомняне; - неработене върху способностите на учениците да формулират свой отговор чрез цялостни изречения и обмислени от тях текстове. <p>Такава дискусия е крайно необходима, преди в Наредбата да бъде презаписано наличието на електронен учебник и електронна познавателна книжка, а не след това.</p> <p>Нека не забравяме, че Наредбата се отнася до оценяването само на учебници, познавателни книжки и помагала, предназначени за употреба от всеки ученик самостоятелно или в училище, а не до останалите книги и материали, с които може учителят да подпомага и онагледява своята работа.</p> <p>Предложение:</p> <p>а) Дефиницията на понятието да бъде: „<i>Познавателните книжки се създават само като печатни издания</i>“.</p> <p>б) Същият аргумент по презумпция би трябвало да се отнася и към учебниците и учебните комплекти за учениците.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>Останалите въпроси са от компетентността на дирекция СПУО</p> <p>Аргументите не се отнасят към учебниците и учебните комплекти.</p>
--	--	---------------------	--

	<p>5. Записаното в Чл. 58 от Наредбата позволява на участниците в процедурата да поискат комисия да провери оценяване на проектите за учебници. Само че редица пропуски фактически блокират всяко искане от страна на издателя:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Не е регламентиран съставът и критериите за подбора на посочената комисия. Няма никакви изисквания към квалификацията на лицата, които могат да бъдат в състава ѝ, нито възможност за провеждане на дискусия по съответния проект, получил незадоволителна оценка; - Липсва яснота какъв е предметът на дейност на комисията – дали контрол върху процедурата или по становищата на оценителите. - Проектът за наредбата не предвижда ефективен механизъм за защита срещу евентуален произвол в становищата на оценителите. <p>Записано е: „Вносителите... могат да поискат назначаване на контролна комисия за проверка на реда на извършеното оценяване по този раздел.“</p> <p>Никъде в Проекта за Наредба не е дефинирано какво означава „реда на извършеното оценяване“.</p> <p>Предложение: Поради горните причини би следвало да се формулира, че редът на оценяването фактически включва всичко по оценяването, в това число и работата на оценителите на съдържанието. Следователно дали са си свършили работата добросъвестно, компетентно и безпристрастно или не са, също трябва да може да се обжалва, ако към техните становища има аргументирани несъгласия и забележки за допуснати грешки.</p> <p>6. По втория етап на оценяване в училищата:</p> <p>„Чл. 59. (4) За извършване на оценяването проектите на учебник или на учебен комплект се разпространяват от вносителите под формата на готово книжно тяло до всички училища, в които учебният предмет се изучава.“</p>	<p>Не се приема</p> <p>Не се приема</p>	<p>Членовете на контролната комисия извършват проверка за спазването на процедурата по отношение на административните правила – извършва се проверка на реда на извършеното оценяване.</p> <p>Не е в правомощията на комисия, назначена по административен ред, да бъде вменявано задължение да оценява работата на оценителите</p> <p>Разпоредбата на чл. 59 не ограничава или задължава вносителите да предоставят един ли повече от един</p>
--	--	---	---

	<p>Предложение: да се измени: „... се разпространява от вносителите само по 1 екземпляр под формата на готово книжно тяло до всяко училище...“.</p> <p>6. Според Допълнителни разпоредби, параграф 3, „Разходите за разпространението на проектите на учебник и на учебен комплект до училищата са за сметка на вносителите.“</p> <p>Броят на училищата по никакъв начин не е предварително оповестен в Наредбата, в заповедта и в условията за обявяване на конкурса, а това прави целия конкурс и оспорим. Никой участник не може предварително да прецени дали е или не е във финансовите му възможности да се включи. Този факт води до финансова дискриминация между интелектуално равностойни участници в конкурса поради внасяне на нови обстоятелства по провеждането му по средата на процедурата.</p> <p>Предложение: Всички детайли по конкурса да бъдат обявявани още със заповедта за откриването му.</p>	<p>Не се приема</p>	<p>екземпляр на проекта. По преценка на самия вносител може да бъдат предоставени и повече от един екземпляр, ако в съответното училище има по-голям брой учители. Наредбата дава възможност да се изпълни минимумът – т.е. да се предостави по един проект във всяко училище, включено в заповедта на министъра</p> <p>Заповедта за откриване на процедурата се обявява 1 година преди внасяне на документите за участие и този период могат да настъпят промени в броя на училищата. На страницата на МОН има регистър на институциите в системата на предучилищното и училищното образование.</p>
--	---	---------------------	--